بەڕێز کاک مەسعود بارزانی سەرۆکی هەرێمی کوردستان و
سەرۆکی پارتی دیمۆکراتی کوردستان – عیراق

سڵاوێکی گەرم،

بابەت:
پرۆژەی کۆنگرەیەکی نیشتمانی (کوردستانی) لە ژێر ناونیشانی *کوردستان و پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن.*

بەڕێز،
دەسپێشخەریەکەی وڵاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا بۆ چاکسازی و ریفۆرم و بڵاوکردنەوەی دیمۆکراسی لە ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەدا هەنگاوێکی دیپلۆماسیانە و ستراتیژییانە بوو کە لە دەرگەی هەموو وڵات و گەلانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەی دا. هەڵبەتە کوردستان بە هەموو پارچەکانیەوە ڕێک و ڕاست بەشێکی گرنگە لە پێکهاتە جیۆ – ستراتیژیەکەی ئەم ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە. لەبەر ئەوە خەڵکی کوردستان نەک هەر مافی خۆیەتی کە باس لەم پرۆژەیە بکا، بەڵکو پێویستیشە کە لە ئاستی سیاسی و سرتاتیژیانەی بزووتنەوە سیاسی (سیاسیەکانی) کوردستان بیرو بۆچوون و پلانی کاری تایبەت بە خۆی هەبێت بۆ شێوەی کار و هەڵسوکەوت کردن لەگەڵ (یا بە ئاڕاستەی) ئەم پڕۆژەیە.

بەڕێز،
بە لەبەر چاوگرتنی ئەوەی سەرەوە، بە پێویستمان زانی کە ئەم پرۆژەیە (لکێنراو بەم نامەیەوە) بخەینە بەر دەستی ئێوەی بەڕێز بە هیوای ئەوەی جێگەی ڕەزامەندیتان بێت و تا بکرێ دەستپێشخەری کۆنگرەیەکی کوردستانی بکەن بە مەبەستی تاوتوێکردنی پرۆژەی رۆژهەلاتی ناوەڕاستی گەورە لە گۆشەبینینی کوردستانییەوە.

بەڕێز،
وا لە خوارەوە بیرۆکەی کۆنگرەیەکی کوردستانی بە مەبەستی باس و خواس دەربارەی پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن پێشنیار دەکەین، بە هیوای ئەوەی کە بیرۆکەکە جێگەی رەزامەندیتان بێت.

هەر سەرکەوتوو بن،
کاردانەوەی ئەرێنی ئێوەی بەڕێز مایەی خۆشحاڵیمانە

دووبارە سڵاو و ڕێزمان

دەستەیەک لە ڕووناکبیرانی کوردستانی
ژون، 2005

<u>تێبینی</u>: دەقی ئەم نامەیە و پرۆژە لکێنراوەکە، لە هەمان کاتدا وە بۆ هەمان مەبەست ، ئاڕاستەی بەڕێز مام جەلال تاڵەبانی، سەرۆک کۆماری عیراق و سکرتێری گشتی یەکیێتی نیشتمانی کوردستان، کراوە.

بەڕێز مام جەلال تاڵەبانی سەرۆک کۆماری عیراق و
سکرتێری گشتی یەکیێتی نیشتمانی کوردستان

سڵاوێکی گەرم،

بابەت:
پرۆژەی کۆنگرەیەکی نیشتمانی (کوردستانی) لە ژێر ناونیشانی *کوردستان و پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن.*

بەڕێز،
دەسپێشخەریەکەی وڵاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا بۆ چاکسازی و ریفۆرم و بڵاوکردنەوەی دیمۆکراسی لە ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەدا هەنگاوێکی دیپلۆماسیانە و ستراتیژییانە بوو کە لە دەرگەی هەموو وڵات و گەلانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەی دا. هەڵبەتە کوردستان بە هەموو پارچەکانیەوە ڕێک و ڕاست بەشێکی گرنگە لە پێکهاتە جیۆ – ستراتیژیەکەی ئەم ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە. لەبەر ئەوە خەڵکی کوردستان نەک هەر مافی خۆیەتی کە باس لەم پرۆژەیە بکا، بەڵکو پێویستیشە کە لە ئاستی سیاسی و سرتاتیژیانەی بزووتنەوە سیاسی (سیاسیەکانی) کوردستان بیرو بۆچوون و پلانی کاری تایبەت بە خۆی هەبێت بۆ شێوەی کار و هەڵسوکەوت کردن لەگەل (یا بە ئاڕاستەی) ئەم پرۆژەیە.

بەڕێز،
بە لەبەر چاوگرتنی ئەوەی سەرەوە، بە پێویستمان زانی کە ئەم پرۆژەیە (لکێنراو بەم نامەیەوە) بخەینە بەر دەستی ئێوەی بەڕێز بە هیوای ئەوەی جێگەی ڕەزامەندیتان بێت و تا بکرێ دەستپێشخەری کۆنگرەیەکی کوردستانی بکەن بە مەبەستی تاوتوێکردنی پرۆژەی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستی گەورە لە گۆشەبینینی کوردستانییەوە.

بەڕێز ،

وا لە خوارەوە بیرۆکەی کۆنگرەیەکی کوردستانی بە مەبەستی باس و خواس دەربارەی پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن پێشنیار دەکەین، بە هیوای ئەوەی کە بیرۆکەکە جێگەی رەزامەندیتان بێت.

هەر سەرکەوتوو بن ،

کاردانەوەی ئەرێنی ئێوەی بەڕێز مایەی خۆشحاڵیمانە

دووبارە سڵاو و ڕێزمان

دەستەیەک لە ڕووناکبیرانی کوردستانی

ژون، 2005

تێبینی: دەقی ئەم نامەیە و پرۆژە لکێنراوەکە، لە هەمان کاتدا وە بۆ هەمان مەبەست ، ئاڕاستەی بەڕێز کاک مەسعود بارزانی، سەرۆکی هەرێمی کوردستان و سەرۆکی پارتی دیمۆکراتی کوردستان – عیراق، کراوە.

کۆنگرەی کوردستانی دەربارەی
کورد و
پڕۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن

پێشنیارکراو بۆ سەرکردایەتی سیاسی باشووری کوردستان

لە لایەن

(دەستەیەک لە ڕووناکبیرانی کوردستانی)ەوە

ژون، 2005

کۆنگرەی کوردستانی دەربارەی
کورد و
پڕۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن

بیرۆکەی کۆنگرەی کوردستانی و خاڵی لێوەدەرچوون:

کۆتاییهاتنی جەنگی سارد و هێرشە تێرۆریستیەکانی 11ی سیپتێمبەری 2001 و ئەو گۆڕانکاریە ستراتیژییانەی کە لە سیاسەتی ئەمریکا کەوتنەوە، ڕۆڵێکی نوێی بەم زلهێزە بەخشی. ئەم ڕووداوانە و ئەم ڕۆڵە "تازەیەی" ئەمریکا بە هەندێ شێوازی تازەوە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەی بە توندی پەیوەندیدار کرد.

ئەم ڕۆڵە تازەیەی ئەمریکا لە هەندێ بۆچوونی ستراتیژی تازە پێی هەڵگرت کە گرینگترینیان ئەو باوەڕە بوو کە ئیتر دەبێ ئەمریکا پشتگیری بکا لە گەشەکردن و چاکسازی و ئەزموونی دیمۆکراسی لە ئەو ناوچەیەی کە پێیدەگوترێ ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن.

خەڵکی کوردستان، کە بەشێکی گرینگ لە دانیشتوانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن پێکدەهێنن، کێشە سیاسیەکەیان ڕاستەوخۆ پەیوەندیدارە نەک هەر بە باری ئاسایشی کۆمەڵێک لە وڵات لەم ناوچەیەدا بەڵکو لە ڕاستیدا ئەم کێشەیە بە توندی پەیوەندیدار بووە بە مەسەلەی دیمۆکراسی و مافی مرۆڤ و پێشوەچوونی ئابووری و کۆمەڵایەتی لەم وڵاتانەدا. شێوەی ڕەفتارکردن لە گەڵ کێشەی کورد (بە مانای دۆزینەوەی ڕێگا چارە بۆ ئەم کێشەیە یا پێچەوانەکەی) دەتوانێ تا ڕادەیەکی ئێجگار زۆر، ڕاستەوخۆ یا

ناڕاستەوخۆ، ببێتە تاقیکردنەوەیەک لە ئەگەری سەرکەوتنی یا شکستی پڕۆسەی چاکسازی و گۆڕانکاریە دیمۆکراسیەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزندا، وە زۆر بە تایبەتیش لە عیراق و تورکیا و ئێران و سوریا. ئەم راستیە دەبێ بەر لە هەر کەس و لایەنێک کورد خۆی بیزانێ و لە خیتابی دیپلۆماسیشیدا ئەم مەسەلەیە جخت بکاتەوە، بە تایبەتی کە باس دێتە سەر پڕۆژەی ئەمریکا هی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن.

لەبەر ئەوەی کێشەی کوردستان لە پێکهاتە فیکریە کانیدا، یا باشتر بڵێین لە ماهیەتیدا، ڕاستەوخۆ پەیوەندیدار دەکرێ بە پێکهاتە فیکریەکانی پرۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن (یا بە شێوەیەکی تر بڵێین بە ئامانجەکانی ئەم پڕۆژەیەوە)، پرسیارێکی گرینگ لەم پەیوەندیەدا ئەوەیە: ئایا دەتوانین باس لە ستراتیژ و بیر و بۆچوون و تەسەوورێکی کوردستانیانە بکەین لە مەڕ ئەم پڕۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزنە؟ ئایا دەکرێ، لە لەگۆشەبینینی کوردستانیەوە، باس لە شێوەی هەرە سوودبەخشی کارکردنی خەلکی کوردستان، بە تایبەتی بزاڤە سیاسیەکەی، لە گەڵ ئەم پڕۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزنەدا بکەین؟ بە بۆچوونی ئێمە کۆنگرەیەک لە ژێر ناونیشانی *کوردستان و پڕۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن*، کە دەوێدا بۆچوونە سیاسی و ئەکادیمیە کوردستانیەکان بێنە دەنگ دەکرێ زۆر یارمەتیدەر بێت بۆ خەملاندنی وەڵامێکی (یا چەند وەڵامێکی) کوردستانیانە بۆ ئەم پرسیارانە.

هەندێ خاڵی گشتی:

1) کێشەی (کێشەکانی) کورد هەرچەندە تایبەتمەندیشی هەبێت لە هەر وڵاتێکی کە کوردی تێدا دەژیێ، بەڵام دیسان لەیەکچوونێکی زۆر لە کۆمەڵێ خاڵی بنەڕەتیدا وادەکات کە لە چوارچێوەی بیرۆکە و ئامانجە بنەڕەتیەکانی *پرۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزندا* بە شێوەیەکی یەکبوو باسی لێوەبکرێ. راستیەکی حاشا هەڵنەگر ئەوەیە کە پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی و ئابووری و گەشەکردنی دیمۆکراسی و مافی مرۆڤ لە ژمارەیەک لە وڵاتانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا بە توندی و ڕاستەوخۆ پەیوەندیدارن بە کێشەی کوردەوە. بە مانایەکی تر لەم وڵاتانەدا وەدەستهێنانی هەر پێشکەوتنێک لەم هەموو بوارانەدا و پاراستنی ئەم پێشکەوتنە راستەوخۆ پەیوەستە بە چارەسەرکردنی کێشەی کورد لەم وڵاتانەدا.

2) ستراتیجی ئەمریکا دوای 11ی سیپتێمبەر و بە تایبەتی پرۆژەی وڵاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکای ناسراو بە *پرۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەراستی مەزن* و رووخانی رژێمی بەعس و تێوەلکانی راستەوخۆی ئەمریکا لە گۆڕانکاریەکانی ناو عیراق دەرگای خستۆتە سەرپشت بۆ گۆڕانکاری ترو فەراهەمبوونی دەرفەتێکی مێژوویی زۆر لە بار بۆ کورد لە باشووری

کوردستان. فراوانبوونی پەراوێزی ئەم دەرفەتە بۆ ئەوەی بە شێوەیەک یا شێوەیەکی تر بەشەکانی تری کوردستانیش بگرێتەوە بە دوور نابینرێ.

3) لە چوارچێوەی پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزندا ئامانجی سەرەکی و گشتی ئەمریکا گۆڕانکاریە و بەرژەوەندی کوردیش ڕێک و ڕاست لە گەڵ ئەم گۆڕانکاریانەدا یەکانگیر دەبێت و بەرژەوەندی زۆریشی لەم گۆڕانکاریانەدا هەیە. ئەوە لە کاتێکدا کە "دۆستانی دێرینی ئەمریکا"، ئیسرائیلی لێدەرچێت، هیچیان بەم گۆڕانکاریانە رازینین بە بیانووی ئەوەی کە گۆڕانکاری دەبێ لە ناوەوە بێت. تورکیا بۆ نموونە نیگەرانی و نارحەتیەکانی خۆی لە هەمبەر هەوڵەکانی ئەمریکادا بۆ گۆڕانکاری لە ناوچەدا نەشاردۆتەوە، بەڵکو راشیگەیاندوون.

میوانداریکردن و شێوەی کۆنگرە:

ئیمڕۆ لە کوردستانی مەزن، لە زیاتر لە ئاستێکەوە، چاو بڕاوەتە باشووری کوردستان و باوەڕێکی ئەوهاش هەیە کە، بە شێوەیەک یا شێوەیەکی تر، باشووری کوردستان دەتوانێ یارمەتیدەربێت بۆ بەشەکانی تری کوردستان. لە لایەکی ترەوە، گرینگە ئەو راستیە لەبەر چاو بگیرێ کە خۆشبینیەکی زۆر لەم ئاڕاستەیەدا بە بێ لەبەر چاوگرتنی باری ژیۆپۆلیتیکی باشووری کوردستان دەتوانێ کورد دووچاری هەڵەی گەورە بکاتەوە. بەڵام، لە لایەکی ترەوە، ئەو باوەڕەش کە دەڵێ باشووری کوردستان ناتوانێ هیچ رۆلێکی هەبێ لە هەرنەبێ ڕێکخستنی پلاتفۆڕمێک، کە دەوێدا باس لە *کوردستانی مەزن و پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن* بکرێ، بۆچوونێکی رەشبینانەیە. بۆچوونێکی ئەوها جیهانبینیێکە کە گیریخواردوە لە قوڵایی راستیە ژیۆپۆلیتیکیەکانی دوێنێی جیهان و کوردستان.

بە مانایەکی تر، ئیمڕۆ باشووری کوردستان هەرنەبێ دەتوانێ ببێتە ئەو جێگەیەی کە تیایدا کۆنگرەیەکی کوردستانی ببەسترێت کە تیایدا کورد بۆچوونەکانی بهێنێتە زمان دەربارەی پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن و بە تایبەتی هەوڵی وەڵامدانەوەی، جگە لە پرسیارەکانی سەرەوە، ئەو پرسیارەش بداتەوە کە ئایا کورد چۆن دەتوانێ کاریگەرانە و لە سەر بنچینەی خوێندنەوەیەکی دروست سودمەندبێت لە ئاراستە سیاسی و ستراتیژیەکانی ئەو پرۆژەیە، وە چۆن دەتوانێ هاوکار بێت لە سەرکەوتنی پرۆژەکەدا بە شێوەیەک کە بەرژەوەندیە نەتەوەییەکانی پارێزراو بێت.

بۆ ئەوەی کە لایەنی ڕەسمی (واتە دەسەڵاتی سیاسی لە باشووری کوردستان) نەکەوێتە حاڵەتی ئیحراجی سیاسی و دیپلۆماسیەوە، دەکرێ دوو هێزی سەرەکی سیاسی لەو

بەشەی کوردستان (پارتی دیمۆکراتی کوردستان و یەکێتی نیستمانی کوردستان)، لە بڕی حکومەتی کوردستان، میوانداری ئەم کۆنگرەیە بکەن. ئەگەر بێت و ئەمەش لە رووی سیاسی و دیپلۆماسیەوە ئیحراج بێت بۆ دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستان، دەکرێ کۆنگرە پێسنیارکراوەکە (وەکو پلاتفۆڕمێکی گفتوگۆ) لە چوارچێوەی چالاکیەکانی رێکخراوە کوردستانیەکان یاخود زانکۆکانی کوردستانەوە رێکبخرێت.

بابەتەکانی کۆنگرە:

ئەوەی راستی بێت دەکرێ لە چوارچێوەی پرۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزندا باس لە زۆر شت بکرێ، کە هەمووشیان بە شێوەیەک یا شێوەیەکی تر خەلکی کوردستان و بزاڤە سیاسیەکەی پەیوەندیدار دەکەن، لە هەمووشیان گرینگتر مەسەلەی گەشەکردنی سیستەمی دیمۆکراسی و چاکسازی و پێشکەوتنی ئابووری و کۆمەڵایەتیە. لە هەمان چوارچێوەدا دەکرێ باس لە کوردستان و سیستەمی نوێی جیهانی و گلۆبالیزم بکرێ. بە بۆچوونی ئێمە هەر سێ چمکی پرۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی مەزن و سیستەمی نوێی جیهانی و گلۆبالیزم لە زۆر خاڵدا یەکدەگرنەوە و هەرسێک چمکیش بە توندی نەتەوەی کورد لە کوردستانی مەزن، بە ئاراستەیەک یا بە ئاراستەیەکی تر، پەیوەندیدار دەکەن. هەر لێرەشەوە دەتوانین ئاماژە بەو بۆچوونە بکەین کە دەڵێ پڕۆژەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورە، کەم یا زۆر، پلان و ئامرازێکی ئەمریکیە بە مەبەستی بونیادنان و بەرجەستەکردنی سیستەمی نوێی جیهانی و گلۆبالیزم بەو شێوەیەی کە ئەمریکا مەبەستیەتی و بەم مانایەش مەبەستی ئەمریکا ئاڕاستەکردنی پرۆسەی پێشوەچوونەکانە بەو ئاقارەی کە ئەمریکا خۆی دەیخوازێ.

بەشداربووانی کۆنگرە:

ئەم بابەتە دەکرێ باسکردنی بۆ دواتر هەڵبگیرێ، چونکە ئەمە لایەنێکی تەکنیکی کۆنگرەکەیە. بەڵام ئەوەی گرینگە لە بەشداربوواندا هەمەڕەنگی کوردستانی (جوگرافی و فیکری و سیاسی) هەبێ و زۆرترینی هێزە سیاسیە کوردستانیەکان و ژمارەیەکی پێویست لە ئەکادیمیستانی کوردستانی مەزن بەشداری تیادا بکەن. بە مانایەکی تر باشتر وایە کە ئەو خوێندنەوە و بیر و بۆچوونانەی کە لە کۆنگرەکە دەکەونەوە بە یەکەوەگرێدانی بۆچوونە ئەکادیمی و سیاسیەکان بێت.

ئامانجی (ئامانجەکانی) کۆنگرە:

ئامانجی سەرەکی ئەم کۆنگرە پێسنیارکراوە زیاتر خەملاندنی خوێندنەوەیەکی کوردستانیانەی ئەم قۆناغە بێت و هەوڵدانێکیش بێت بۆ پیادەکردنی دیالۆگێکی کوردستانیانە (واتە دیالۆگێکی کوردی – کوردی) لە ئاستی سیاسی و ئەکادیمیدا؛ خوێندنەوەیەک کە لە ئاستی پێویستی گۆڕانکاریەکان و ئەگەرەکانی سبەینێ کە دەکرێ لە گۆڕانکاریەکانی ئیمڕۆ بکەونەوە یا بەردەوامی بن بۆیان.

دەکرێ ئەم کۆنگرە پێشنیارکراوە سەرتایەکیش بێت بۆ کارێکی بەردەوام وەکو ئەوەی کۆنگرەی لەم جۆرە هەر ساڵێ یەک یا دوو ساڵ جارێ ببەسترێت. دەشکرێ ئەم کۆنگرەیە خەملاندنی بنچینەک بێت بۆ کارێکی مەزنتر لە جۆری کۆنگرەیەکی کوردستانی کە هێزە سیاسیەکان و رووناکبیرانی بێلایەن لە خۆ بگرێ. دیارە بۆ فەراهەم بوونی ئەو ئامانجەی دواییان خواستێکی سیاسی بە تین و ئامادەیی و کارێکی زۆری پێویستە. هەروەها دەکرێ دەرهاوێشتەی کۆنگرەیەکی ئەوها ڕێخۆشکەربێ بۆ زیاتر نزیکبوونەوەی کورد لە ئەمریکا.

دەستەیەک لە ڕووناکبیرانی کوردستانی

ژون، 2005